

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.079/2016/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a X. Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt **felperes neve, felperes székhelye** székhelyű **felperes** által a Y. Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Waldmann Gábor ügyvéd.) által képviselt **alperes neve, alperes székhelye** szám alatti székhelyű **alperes** ellen szerződés érvénytelensége iránti perében a Szegedi Törvényszék 2016. január 6. napján kelt 11.G.40.152/2015/5. sorszámu ítélete ellen a felperes által 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **megváltoztatja** és kötelezi alperest 15 nap alatt adja ki felperesnek a **XY...** motorszámú Ford Focus 1.6 Trend Plus típusú gépjármű törzskönyvét.

A felperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 71.400,- (Hetvenegyezer-négyszáz) forintba leszállítja, és kötelezi alperest, fizessen meg az államnak az adóhatóság felhívására 71.400,- (Hetvenegyezer-négyszáz) forint elsőfokú eljárási illetéket.

Az elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést mellőzi azzal, hogy elsőfokú perköltségeiket a peres felek maguk viselik.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az alperes köteles megfizetni az államnak az adóhatóság felhívása szerint 48.000,- (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket és 15 nap alatt a felperesnek 20.000,- (Húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S:

A felperes 2008. augusztus 1. napján finanszírozási kérelmet nyújtott be a **Z...** Zrt.-hez a **rendsám** frsz-ú Ford Focus típusú gépjármű devizaalapú kölcsönrel történő finanszírozására. A finanszírozási kérelem II. szerint a mértékadó devizanem CHF, mértékadó árfolyam 2008. július 31. napján 139,03 forint, ügyleti kamat 9,52%, THM 10,77%, normál devizakonstrukció, a futamidő 120 hónap.

A **Z...** Zrt., mint hitelező és a felperes, mint kölcsönbevevő között 2008. augusztus 4. napján **kölcsönszerződés száma.** számon kölcsönszerződés jött létre a 2.800.000,- forint bruttó vételárú **rendsám** frsz-ú Ford Focus típusú gépjármű finanszírozására. A kölcsön összege 2.380.000,- forint volt, a THM 10,77%, a mértékadó devizanem: CHF A kölcsön a felperes által az üzletszabályzat alapján választott kamatváltozás I. és kamatváltozás II. elszámolási módja normál devizakonstrukció. A felperes vállalta, hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozását 120 hónapon keresztül havi 30.857,- forint összegű részletekben teljesíti, az összes törlesztőrészlet 3.702.840,- forint. A felperes a szerződés aláírásával kijelentette, hogy a kölcsönszerződésben és annak elválaszthatatlan részét képező opciós és adásvételi szerződésben, valamint az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el, az

üzletszabályzat átvételét a szerződés aláírásával nyugtázta. A szerződés 2. pontja szerint a személyi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező, a hitelező hitelezési tevékenységére vonatkozó SZHIT/200606.01. számú üzletszabályzata tartalmazza (továbbiakban: ÜSZ). A felek a finanszírozott gépjárműre opciós, illetőleg adásvételi szerződést is kötöttek. Az opciós szerződés 4., 6., 7. pontjai alapján a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő felperes maradéktalanul nem teljesítette. A hitelező javára alapított vételi jog biztosítására a vételi joggal terhelt gépjárműre a felek elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki. A hitelező vételi jogát abban az esetben gyakorolhatta, ha a kölcsönbevevő a 2. pontban hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban – az esedékességet követő 15 napon belül – akár részben, vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

Az ÜSZ I/12. pontja szerint törlesztőrészlet: a személyi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességekhez tartozó tőke, valamint kamattörlesztési kötelezettségek együttes összege. Az ÜSZ I/15/c. pontja szerint mértékadó kamatláb: amennyiben a mértékadó devizanem egyéb, úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben 3 havi időtartamra jegyzett Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (3 havi LIBOR). Az ÜSZ I/26. pontja szerint elsődleges biztosíték: a kölcsön visszafizetésének biztosítására a hitelező javára arra a gépjárműre alapított jelzálogjog vagy opció, és/vagy a hitelezővel, mint vevővel kötött adásvételi szerződés, melyet a kölcsön visszafizetésének fedezetéül a felek a személyi kölcsönszerződésben megjelöltek. Az elsődleges biztosíték nyújtására vonatkozó szerződés a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi. Az ÜSZ III/7. pontja alapján amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és a személyi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, akkor a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására – az eredeti feltételekkel egyező tartalommal – ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejáratát követő 3 hónap. Az ÜSZ III/9. pontja alapján, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni. Az ÜSZ IV/6. pontja szerint pedig amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkori intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

A kölcsönszerződés ún. leporellós formában készült, annak első oldalán a kölcsönszerződés, míg 2., 3. és 4. oldalán az attól fizikailag elválaszthatatlan ÜSZ található.

Az alperes a **Z...** Zrt. jogutódja.

Az ÜSZ helyébe 2009. augusztus 1. napjával a HITGdSZK/20090801. számú üzletszabályzat lépett (ÜSZ2). Az ÜSZ2 IV/6. pontja alapján a hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre – a felek között létrejött opciós szerződéssel – alapított opciós jog ún. zárt opció, azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam mellett.

A felperes módosított kereseti kérelmében a **rendszám** frsz-ú gépjármű törzskönyvének kiadását kérte. Arra hivatkozott, hogy az opciós szerződés 4. pontja a Ptk. 374. § (2) bekezdésébe ütközik, ezért jogszabálysértő, másodlagosan tisztességtelen, valamint az ÜSZ III/7. pontja jogszabálysértő,

másodlagosan tisztességtelen. Az opciós szerződés megkötése óta a törvényben meghatározott 5 éves határidő eltelt, ezért az alperes a gépjármű törzskönyvét nem tarthatja magánál. Állította, hogy ügyleti kamatként a referencia kamattal számolva a szerződésből eredő összes fizetési kötelezettségének eleget tett, erre figyelemmel is kérte a törzskönyv kiadását. Vitatta továbbá, hogy az ÜSZ2 a korábbi ÜSZ helyébe lépett, és így a szerződés részévé vált.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes elszámolását a referencia kamat, mint ügyleti kamattal történő elszámolás miatt és azért, mert felperes az árfolyamváltozást az elszámolásában nem vette figyelembe. A felperes kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségének nem tett eleget, ezért a törzskönyv kiadását jogszerűen nem kérheti. Az ÜSZ helyébe lépett ÜSZ2 a felperesre nézve hátrányos változásokat nem tartalmazott. Az ÜSZ2 IV/6. pontja szerint a szerződés biztosítékeként kikötött opciós jog ún. zárt opció. Az ÜSZ érvénytelennek minősített III/7. pontját eltávolította, azt az ÜSZ2 már nem tartalmazza. Vételi jogával az opciós szerződésben meghatározott feltétel bekövetkezte esetén élhet, az 5 éves határidő e feltétel bekövetkeztétől kezdődik. Utalt arra is, hogy a régi Ptk. diszpozitív rendelkezései lehetővé tették, hogy a szerződő felek a szerződés teljesítésének biztosítására a törvényben nevesített mellékkötelezettségeken kívül más biztosítékban is megállapodjanak. A gépjármű törzskönyvének birtokban tartása nem tekinthető sem az opciós szerződés, sem az adásvételi szerződés biztosítékának, azoktól független atipikus biztosíték.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította.

Megállapította, hogy a felperes és az alperes jogelődje között a Ptk. 523. § (1) és (2) bekezdésében szabályozott bankkölcsön szerződés jött létre, melynek részletes szabályait külön jogszabály, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) tartalmazza. A perbeli szerződésre a Ptk. szabályai mellett ezt a speciális kógens szabályokat tartalmazó Hpt-t is alkalmazni kell. A Hpt. 2. számú melléklet III/5. pontjára, a Ptk. 685. § d.) és e.) pontjára figyelemmel megállapította, hogy a perrel érintett szerződés fogyasztói szerződésnek, illetve lakossági fogyasztási szerződésnek sem tekinthető. A 6/2013. Polgári Jogegységi Határozat 1. és 2. pontjára tekintettel azt is rögzítette, hogy a felek között CHF alapú, tehát devizaalapú kölcsönszerződés jött létre, ami devizaszerződés. Ez a szerződéstípus nem ütközik jóerkölcsbe, illetőleg jogszabályba. Az üzletszabályzat a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése alapján általános szerződésű feltételnek minősül, amely a Ptk. 250/B. § (1) bekezdése szerint akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadta. Perbeli esetben a kölcsönszerződés leporellós formátumban készült, a kölcsönszerződéstől fizikailag elválaszthatatlan az ÜSZ. A szerződés aláírásával a felperes is úgy nyilatkozott, hogy az ÜSZ-t megismerte, megértette, önmagára nézve kötelezőnek ismerte el, illetve azt átvette. Mindezek alapján megállapította, hogy az ÜSZ a szerződés részévé vált.

A kölcsönszerződést kötő felek a finanszírozott gépjárműre biztosítéki céllal opciós szerződést kötöttek, melynek szabályait a Ptk. 374. § (2), 375. § (1) és (4) bekezdései tartalmazzák. Hivatkozott a Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2008. (XII.4.) számú kollégiumi vélemény 1. pontjára, mely szerint a biztosítéki (fiduciárius) célból vételi jogot létesítő megállapodás önmagában a biztosítéki cél miatt nem érvénytelen, nem színlelt, vagy tiltott szerződés. A biztosíték jogosultja (hitelező) azonban a kikötés biztosítéki jellege folytán vételi jogát nem gyakorolhatja a zálogjog érvényesítésére vonatkozó kógens törvényi rendelkezések megkerülését eredményező módon. Érvénytelen a vételi jog kikötése, ha a hitelező a kielégítési jog megnyílta előtt szerzheti meg egyoldalú nyilatkozattal létrehozott adásvétel útján a dolog tulajdonjogát, valamint, ha a vételi jog gyakorlásakor egyfelől a biztosítékul szolgáló dolog értéke, másfelől a fennmaradó követelések közötti különbözeti összeg elszámolása alól mentesül. Az elszámolási kötelezettség tartalma abban

áll, hogy annak során a hitelező a biztosítéskul lekötött vagyontárgy értékéből az összegszerűen pontosan kimutatott hátralékos követelése, járulékai és költségei kielégítésére jogosult. Utalt az új Ptk. 6:99. §-ára, mely a fiduciárius hitelbiztosítékok semmiségéről rendelkezik. A perrel érintett kölcsönszerződés megkötésekor, az opciós jog kikötése idején azonban a fiduciárius biztosítékok alkalmazása nem volt tiltott, illetőleg önmagában nem volt érvénytelen.

Az opciós szerződés tartalma szerint az opciós jog nyílt opcióként a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartamra került kikötésre. Az opciós szerződés 4.) pontjának helyes értelmezése szerint az öt éven belül is a szerződés biztosíték jellege miatt az opciós jog csak abban az esetben gyakorolható, ha az adós a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének akár részben, vagy egészben nem tesz eleget, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül, illetve az opciós jog legfeljebb öt évig és csak akkor gyakorolható, ha a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbe vevő maradéktalanul nem teljesítette. E szerződési feltétel nem ütközik jogszabályba és nem tisztességtelen. A kölcsönszerződés részévé váló általános szerződési feltételeket tartalmazó ÜSZ az opciós szerződés rendelkezéseivel ellentétes kikötést nem tartalmaz. Kétségtelen, hogy az ÜSZ III/7. pontja, amely lehetővé tette az opciós jog öt éven túli meghosszabbítását, a Ptk. 375. § (4) bekezdésére figyelemmel a 374. § (2) bekezdése alapján érvénytelen. Megjegyezte, hogy ezen érvénytelen szerződési feltétel alapján nem kerülhet sor az opciós jog meghosszabbítására.

A Hpt. szerződéskötéskor hatályos 207. §-a, 210. § (3) és (4) bekezdése alapján, valamint a kölcsönszerződés részévé váló ÜSZ 11. pontja szerint az üzletszabályzat módosítása kifejezetten lehetséges, azonban utóbbi nem határozza meg, hogy az ügyfél számára kedvezőtlen módosítására milyen feltételek és körülmények esetén kerülhet sor. Az eredetileg nyílt opcióként kikötött opciós jog zárt opciónkénti minősítése az ügyfél számára kedvezőlen ÜSZ módosítást jelent. Az ÜSZ módosítását lehetővé tevő általános szerződési feltételből azonban nem állapítható meg, hogy az ÜSZ módosítására milyen feltételek és körülmények esetén van lehetőség, ezért az ügyfélre kedvezőtlen ÜSZ módosítás nem vált a szerződés részévé. Amennyiben ezen ÜSZ rendelkezés is a szerződés részévé vált, a Ptk. 205/C. § alapján megállapítható, hogy az általános szerződési feltétel és a szerződés egymástól eltér, ezért az utóbbi vált a szerződés részévé. Mindezek alapján a felek közötti opciós jogot zárt opcióként megítélni nem lehet.

Kétségtelen, hogy a szerződés megkötésétől számított öt év eltelt, az alperes opciós joga megszűnt az annak biztosítására kikötött elidegenítési és terhelési tilalommal együtt. A felek a szerződést 120 hónapra kötötték, a kölcsönszerződés futamideje még nem járt le, felperes a szerződésből eredő összes fizetési kötelezettségének még nem tett eleget, ezért alperes az ÜSZ IV/9. pontja alapján a gépjármű törzskönyvét mindaddig jogszerűen tartja magánál, amíg felperes a szerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét nem teljesíti. Ez a szerződési kikötés független az opciós szerződéstől és olyan, a Ptk-ban nem szabályozott atipikus biztosíték, ami a szerződéskötési szabadság elvéből következően nem volt megkötésekor tiltott.

Nem osztotta a felperes álláspontját, hogy a szerződést árfolyamváltozás figyelembe vétele nélkül és a referencia kamat, mint ügyleti kamat figyelembe vételével kell elszámolni. A felek közötti szerződés devizaszerződés, ami árfolyamkockázattal jár. Utóbbi felperes az üzletszabályzat IV/6. pontjában kifejezetten vállalta, mert az árfolyamváltozás elszámolási módjaként normál devizakonstrukciót választott. Ennek fogalma az ÜSZ I/6., míg az árfolyamváltozás elszámolási módja az ÜSZ I/22.b. pontjában található. A felperesnek ezért árfolyamváltozásból eredő kötelezettsége is van. A felek közötti kölcsönszerződés változó kamatozású szerződés. A kamat változó részét az ÜSZ I/15.c. pontjában meghatározott referencia kamat változása adja. A referencia kamat nem azonos a szerződés ügyleti kamatával, mert utóbbi egyéb kamatelemekből is áll, amit a szerződés külön nem nevesít. Utalt a Kúria Gfv.VII.30.133/2015/4. sorszámu ítéletében kifejtettekre.

Mindezekre figyelemmel a perrel érintett kölcsönszerződés elszámolását referencia kamat, mint ügyleti kamattal, illetőleg árfolyamváltozás nélkül mellőzte. Ezért a felperes bizonyítási indítványát

szakértő kirendelését illetően elutasította.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereseti kérelmének történő helyt adását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az alperessel kötött szerződése csak a I/15/c. pontban tartalmaz kamatra vonatkozó rendelkezést és amennyiben ez nem kerül figyelembe vételre, nincs más szerződés részét képező feltétel, amelyből megállapítható lenne a kamat éves %-os mértéke. Az ÜSZ III/4. pontja alapján sem számítható ki a kamat %-os mértéke. Az általános szerződési feltételben található képletből csak különleges szakértelmet igénylő módszerrel lehet kiszámítani a kamatot, így nem volt lehetősége arra, hogy a szerződésből a kamat %-os mértékét megállapítsa. A III/4. pontból a kamat %-os mértéke nem állapítható meg, mert a képletben az r betű helyére be kellene helyettesíteni a kamat %-os mértékét, amely előtte nem volt ismert a szerződés megkötésekor. Alperesnek azt kell kimutatnia, hogy a képlet alapján miként számítható ki az r, mert ennek ismeretében lehet a képletbe számadatokat helyettesíteni. Alperes által A/8. szám alatt csatolt finanszírozási kérelem II. 9,52 és 9,94 %-os kamatmértéket rögzít. A 13/A/2. számú táblázat nem része a szerződésnek, ettől függetlenül harmadik kamatmértéket tartalmazza. Alperessel nem állapodott meg 9,54 %-os kamatkikötésben, erre vonatkozó szerződési akarata nem volt.

Téves és iratellenes az elsőfokú bíróság ítélete, mely szerint az ügyleti kamat 9,52 %, mert nem adta indokát, hogy mi alapján fogadta el ezt az excel táblázatot (13/A/2.) olyan bizonyítéknak, amely a szerződés %-os kamat mértékét igazolja, és azt, hogy ebben az alperessel a szerződés kötéskor megállapodott. Ebben a táblázatban szinte egyetlen (havi kamatra vonatkozó) adat sem egyezik a becsatolt folyószámla egyeztető havi kamataival, melyet alperes ténylegesen kiterhelt a futamidő alatt szerződésszerű teljesítés mellett. A perben mindvégig vitatta, hogy a 13/A/2. számú excel táblázat adataiban alperessel megállapodott, de azt is, hogy azt megkapta az alperestől. A kamatok tekintetében tehát ellentétes nyilatkozatok állnak rendelkezésre. A Pp. 163. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság nem fogadhatta volna el valóban ezt a bizonyítékot. Az elsőfokú bíróság csak a törvényhely alapján rögzíthette, hogy az alperessel megkötött személyi kölcsönszerződés ügyleti kamata 9,52 %, azonban nem adta indokát, hogy milyen hivatalos információ alapján állapította meg ezt a kamatmértéket. Ezért a kamatra vonatkozó számítását el kell fogadni, amelyet nem csak LIBOR kamattal, hanem jegybanki alapkamattal is elkészített és csatolt.

Amennyiben árfolyamváltozást is kell fizetnie, abban az esetben nem lehet a kamat %-os mértéke csak devizaszerződések esetén elfogadott 4,5 – 6,05 % mértékű a DH. II. törvény alapján. Alperes nem tudta kimutatni a kamat mértéket, azonban felborította a szerződéses egyensúlyt saját javára azzal, hogy a forintalapú szerződésekben szokásos mértékű kamat mellé kell megfizetnie deviza eladási árfolyamon a kiterhelt törlesztő részleteket. Ennek ellenére tartozását úgy is megfizette alperesnek, ha a szerződésben fel sem tüntetett kamat helyett 8,5 %-os induló jegybanki alapkamatot vesz alapul. Már annyi a túlfizetése összege, hogy ezen okból is visszajár a törzskönyv, mert bőven fedezi az esetleg felmerült árfolyamkülönbözet fizetési kötelezettségét.

Azért is kérte a törzskönyv kiadását, mert az opciós szerződés 4., valamint az ÜSZ V/7. pontjai érvénytelenek a Ptk. 374. § (2) és (4) bekezdése alapján. Hivatkozott a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.071/2015. számú jogerős részítéletére. Téves az elsőfokú bíróság okfejtése, hogy az opciós szerződés érvénytelen rendelkezései ellenére az ÜSZ IV/9. pontja alapján jogosan tarthatja magánál a törzskönyvet az alperes, mert ezek a szerződési feltételek a Ptk. 371. § (2) és (4) bekezdésében írt öt éves kógens határidőt meghosszabbítják, amely jogszabályba ütközik.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Az alperessel kötött szerződés érvényesen létrejött, ezért közöttük elszámolás alkalmazásának helye nincs. Felperes tévesen azonosítja az ügyleti kamatot a LIBOR kamattal. Utalt a Kúria Gfv.VII.30.133/2015/4. sorszámu határozatára, mely szerint a referencia kamat, mint mértékadó

kamat meghatározása nem azonos a szerződés alapján felszámított ügyleti kamattal, annak csak kiinduló, annak mértékét meghatározó tényező. A kamatrész ilyen meghatározása, amely szerint annak alapjául a referencia kamat szolgál, a 2/2014. (XII.10.) PK véleményben kifejtettekre tekintettel is jogszerű. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság alappal mellőzte a felperes által kért elszámolást.

Az ügyleti kamat %-os mértékének hiányával kapcsolatos felperesi érveléssel kapcsolatban elsődleges álláspontja szerint ez nem képezheti a másodfokú eljárás tárgyát, mert felperes keresetét utóbb leszállította és csak a törzskönyv kiadását kérte. A felperes által fellebbezésében e körben előadott tények a Pp. 235. § (1) bekezdésébe ütköznek, valamint a Pp. 247. § (1) bekezdésére figyelemmel sem megengedett keresetváltoztatás.

Amennyiben a felperes hivatkozása érdemben vizsgálható, hangsúlyozta, hogy a Hpt. 213. §-a jelen esetben nem alkalmazható, mert felperes nem fogyasztó, ugyanis csak e rendelkezés megsértése esetén írja elő jogkövetkezményként a szerződés érvénytelenségét a Hpt. A Hpt. 210. § (2) bekezdésének megsértése pedig nem eredményezi a kölcsönszerződés érvénytelenségét. A jogalkotó részéről nem volt kíváncsi a kamatok, költségek összegszerű pontos meghatározása, csupán azok levezethetősége, kiszámíthatósága, melynek a perbeli szerződés megfelelt.

A törzskönyv kiadásával kapcsolatban az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy azt jogszerűen tartja magánál, mert a felperes nem teljesítette a szerződésből eredő fizetési kötelezettségét. Az ÜSZ IV/9. és V/6. számú rendelkezéseiből megállapíthatóan az opciós, illetve adásvételi szerződésen kívül önálló, atipikus biztosítékot is kikötöttek, amikor abban állapodtak meg, hogy a gépjármű törzskönyvét jogosult birtokban tartani. Ez a biztosíték az ÜSZ-ben önállóan került kikötésre, és nem áll összefüggésben sem az opciós, sem az adásvételi szerződésben rögzítettekkel. Ezért ez a jogcíme arra, hogy a gépjármű törzskönyvét változatlanul birtokban tartsa, és lehetőséget biztosít arra is, hogy az opciós jog törléséhez szükséges nyilatkozatot a szerződés teljesítéséig ne adja ki. Szabadon állapodhattak meg abban, hogy a törzskönyv kiadását a felperesi teljesítésekhez köti, ilyen módon semmilyen összefüggésben nincs az opciós jog gyakorlásával, illetőleg annak megszűnésével. Felperesnek azt kellett volna bizonyítania az elsőfokú eljárás során, hogy a szerződésből eredő fizetési kötelezettségének eleget tett, mely következtében a gépjármű törzskönyve jogosan jár vissza. Utalt a Kúria Pfv.I.21.202/2015/4. sorszámú határozatára, melyben hasonló tényállás mellett megállapította, hogy a pénzügyi intézmény jogszerűen tartja a törzskönyvet a birtokában öt év elteltével is. A törzskönyv birtoklása valójában a szerződés teljesítésének biztosítéka, mely nem okoz jelentősebb egyenetlenséget a peres felek jogaiban és kötelezettségeiben. Az az általános szerződési feltételben foglalt rendelkezés, mely szerint a kölcsönszerződésből eredő tartozás maradéktalan kiegyenlítéséig megilleti a törzskönyv őrzésének lehetősége, valójában a kölcsönszerződés teljesítésének biztosítékát jelenti a számára.

A fellebbezés **alapos**.

Osztja az ítélet tábla az elsőfokú bíróság megállapításait, mely szerint a perbeli kölcsönszerződés nem minősül az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) szabályai alapján fogyasztói, a Hpt. rendelkezései alapján pedig fogyasztási kölcsönszerződésnek. Az elsőfokú ítélet e körben kifejtett indokaival mindenben egyetért, azt megismételni nem kívánja, ezért csupán visszautal arra.

A felperes az elsőfokú eljárás során előterjesztett keresetét módosította (2. sorszám), és módosított keresetében kizárólag a törzskönyv kiadására kérte kötelezni az alperest. Ennek jogi indokaként egyfelől hivatkozott arra, hogy az ÁSZF III.7. pontja és az opciós szerződés 4. pontja érvénytelen, valamint arra is, hogy a szerződésben szereplő kamatkikötés alapján alkalmazott elszámolás szerint tartozása már nem áll fenn. A szerződésben szereplő kamatkikötés vonatkozásában a szerződés létre nem jöttére vonatkozó kereseti kérelmét nem tartotta fenn. Ezért a fellebbezésében az ügyleti kamat

százalékos mértékének hiányával kapcsolatosan előadottak keresetmódosításnak minősülnek. A Pp. 247. § (1) bekezdése alapján azonban a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni nem lehet, ezért az ítéletábra a felperes keresetmódosítását nem vizsgálhatta.

A törzskönyv kiadására vonatkozóan opciós szerződést illetően az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy az opciós szerződés 4. pontjában írt feltétel nem érvénytelen. Ez ugyanis egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra nézve, hogy az alperes a szerződéskötéstől számított 5 évig gyakorolhatja vételi jogát azzal, hogy az 5 éves időtartamon belül is megszűnik a vételi jog a tartozás kiegyenlítése esetén. Ez a szerződési feltétel a perben irányadó Ptk. 375. § (1) és (2), valamint Ptk. 374. § (2) bekezdésben foglaltak alapján nem semmis, ezen jogszabályokba nem ütközik. A Ptk. 375. § (1) bekezdése szerint ugyanis, ha a tulajdonos másnak vételi jogot (opció) enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja. A vételi jogra vonatkozó megállapodást – a dolog és a vételár megjelölésével – írásba kell foglalni. A (2) bekezdés szerint határozatlan időre kikötött vételi jog 6 hónap elteltével megszűnik, az ezzel ellentétes megállapodás semmis. A vételi (opciós) jogot legfeljebb 5 évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Az érintett kölcsönszerződés létrejöttékor az opciós jog kikötése idején a fiduciárius biztosítékok alkalmazása nem volt tiltott, illetőleg önmagában nem volt érvénytelen, és az alperesnél érvényben lévő SZHIT/20060601. számú üzletszabályzat ezzel ellentétes kikötést nem tartalmazott.

Helyesen utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy érvénytelen az üzletszabályzat III/7. pontjában foglalt kikötés, mert lehetővé teszi az opciós jog 5 éven túli meghosszabbítását. Ez a rendelkezés a Ptk. 375. § (4) és a már felhívott Ptk. 374. § (2) bekezdésébe ütközik, ezért érvénytelen kikötés.

Rögzítette azt is az elsőfokú bíróság, hogy az alperesi ellenkérelmében hivatkozott új üzletszabályzat az opciós jogot zárt opcióként szabályozza. Megállapítása szerint azonban ez az üzletszabályzat nem vált a felek szerződésének részévé. Utalt arra is, amennyiben részévé vált volna, abban az esetben az általános szerződési feltétel és a szerződés egymástól eltér (Ptk. 205/C. §), így az utóbbi vált a szerződés részévé és mindezek alapján a felek közötti opciós jogot zárt opcióként megítélni nem lehet. Rögzítette azt is, hogy a szerződés megkötésétől számított 5 év eltelt, ezért az alperes opciós joga megszűnt az annak biztosítására kikötött elidegenítési és terhelési tilalommal együtt. Az elsőfokú bíróság ítéletének ezen megállapítása ellen az alperes fellebbezéssel nem élt.

Az ítéletábra azonban nem osztja az elsőfokú bíróságnak a törzskönyv visszatartásával kapcsolatosan kifejtett, atipikus biztosítéknak minősítő megállapításra vonatkozó érveit.

A perbeli esetben a felek atipikus biztosítékra vonatkozó megállapodást a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan nem kötöttek. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog – és nem a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség – biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az üzletszabályzat V/1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönvevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvébe a hitelező javára – a felek között létrejött szerződésnek megfelelően – a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg”. Az idézett szerződési feltétel szövegezése és annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt megszűnt.

Az alperes által hivatkozott ÜSZ III/9. pontja az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve, csupán azt jelenti, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is – az alperes és az elsőfokú bíróság értelmezésétől eltérően –, hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit.

E tekintetben utal az ítélet a szerződés értelmezésével kapcsolatos Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdésére, melyek szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A Ptk. ezen rendelkezésével a jogalkotó a pontatlan, vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki a megfogalmazásért felelős. Ennek megfelelően, ha az alperesnek az ÜSZ III/9. pontban írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékeként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ezt a szándékát egyértelműen kellett volna fogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak tényleges megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az az alperes álláspontja szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont a Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja, amikor arról rendelkezik, ha valaki jogáról lemond vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

Mindezt figyelembe véve az ÜSZ III/9. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló opciós joga megszűnt.

Ezért az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően az alperesnek nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására, ezért az ítélet a kereseti kérelmet elutasító ítéleti rendelkezést a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján megváltoztatta és kötelezte az alperest a gépjármű törzskönyvének kiadására.

A fentiek alapján a bíróságnak nem kellett állást foglalnia a tekintetben, hogy a felperes szerződésből származó fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett-e, ezért azt az ítélet a bíróság sem vizsgálta. Az ítélet a bíróság csupán utal arra, hogy a felperes elszámolás tekintetében kifejtett álláspontja téves. A szerződés tartalmazza, hogy a felperes által az ÜSZ alapján választott kamatváltozás I. és kamatváltozás II. elszámolási módja normál devizakonstrukció. Az ÁSZF I/6. pontja tartalmazza, hogy normál devizakonstrukció esetén, amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II-t a kölcsönbeadó hirdetménye szerint köteles megfizetni. Ezért, a felek szerződése tartalmazza a kamatra fizetendő törlesztőrészletet és azt, hogy azt a kamatváltozás I. és II. szerinti korrekcióval kell módosítani, és ezt az összeget kell a felperesnek megfizetni. Ezért a felperes által alkalmazott LIBOR kamat, mint üzleti kamat alkalmazása nem helyes.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása miatt – figyelemmel a felperes keresetmódosítására is – az ítélet a bíróság az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illetékre vonatkozó rendelkezést a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta és mellőzte a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést azzal, hogy az elsőfokú költségeiket a peres felek a pernyertesség/pervesztesség arányára tekintettel maguk viselik.

A másodfokú eljárásban vesztes alperes köteles megfizetni a sikeres fellebbezést előterjesztő felperesnek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a jogi képviselővel kapcsolatban felmerült és a 32/2003. (VIII.22.) IM számú rendelet 3. §-a alapján számított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú

eljárási költséget, valamint a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az államnak a 6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 13. §-a, valamint az illetékekről szóló 1990. évi CXIII. tv. 46. § (1) bekezdés, 39. § (3) bekezdés c.) pontja és 60. § (1) bekezdés alapján.

Szeged, 2016. május 19. napja

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Béri András s.k.	Dobler László s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő